

A base de *LİSTJA* no hi ha dificultat fonètica, car tractant-se d'un mot una mica tardà com ha de ser-ho un terme pres del fràncic, és natural que el grup *-TJ-* vagi ser tractat com darrere tota altra consonant, donant *ç*, i que no es combinés amb la *s* donant el grup *-jss-*, com s'esdevé amb els mots llatins. Les altres etimologies s'han de rebutjar. Derivar de *LICIUM* 'llig, fil o cordó d'ordir' és ben poc versemblant, per raons semàntiques, i no es conjumina amb el fet que el mot només sigui indígena a França. Un **LITĒA* derivat de *LIS* 'plet', 'baralla' (com havien proposat Salvioni i Fitz-Gerald, *RHisp.* IX, 25) hauria donat fr. **lise*, oc. i cat. *(*l*)*lisa*, cast. ant. **liza*.

¹ La *ç* sorda del castellà antic ja quasi descartaria per si sola un caràcter autòcton, car tant *ç* com *tj* donen *-z-* sonora en castellà antic (cf. *LICIUM* > cast. ant. *lizo*). — ² També aquest va passar d'hora al llatí vulgar, com sigui que un *lista* en el sentit de 'barrera, lliça', es troba en el Glossari de Filoxen, compilat en el Migdia d'Itàlia, en el S. VI al més tard (segons Laistner, *Bull. Du C.* II, 40).

Lijada, llijador(a), V. *llic* *Llicència, llicenciamt, llicenciar, llicenciat, llicenciatura, llicenciós*, V. *lleure Llicera, lliceró, llicet*, V. *llic* *Llicó, llijonari, V. lle-gir Llicor, V. licor Llicorell, llicorella, V. llac Llic-sar, V. lliscar Llicsó, V. lletsó (LLET)*

LLIDO, 'allau de neu' i abans **LIDO* (avui reduït a *IDO*), pall., mot d'origen hispànic pre-romà, germà del gascò *lit* o *lits* f., alt-arag. *lit* o *liz* f. 'allau de neu' i del basc roncalès *lito* 'fondal', suletí *liitbo* 'còncau, balmat', i pròxim parent del basc *luta* i castellà *alud* 'allau', de l'alpi (dolomític i venecià) *luda* 'camí de l'allau', i probablement de l'ibero-llatí (*TALUTIUM*, -IA, 'terreny aurífer a flor de terra': sembla tractar-se d'un tipus ibèric o iberòide **LŪTE/LITE*-TU. □ 1.ª doc.: c. 1915-1920.

Per aquests anys el corresponsal del Diccionari de dialectes de la S. F. de l'IEC a Llessui (Vall d'Assua, pall.) comunicà «*llido* m. un gros desprendiment de neu» (vaig pendre nota el 1932 d'aquest full 2 del carnet 36 de contestes als qüestionaris de la S. F.). Després jo mateix, els anys 1962-63, vaig constatar, amb dos informadors de Llessui, que el que diuen allà és *ido* m.; i, també el 1963, que *lido* és usual amb aquest sentit a Cabdella, i ho vaig sentir a un altre informador d'Aiguabella (fill d'Avellanos: dos pobles poc al S. i SO. de Cabdella): a Llessui m'ensenyaven de lluny on hi havia hagut *idos*, l'home d'Aiguabella em contestà que una allau es diu un *lido de néu*, tot afegint que «a d'altres pobles» diuen un *labéi* (veg. *LLAU*).¹

No repetiré tota la informació que ja dono a l'article *ALUD* del *DECH* (i *DCEC*), sinó l'essencial, afegint-hi precisions en nota i alguns detalls o punts de vista nous a tenir en compte. En les denominacions pirinenques de l'allau (a part dels descendents i derivats de *LABES*, veg. *LLAU*) es nota una barreja de formes que no s'explicaria per una sola base pre-romana:

A,a basc *luta* (Azkue I, 560), *b* bearn. (*a*)*glout* f. (Ossau); *B,a* basc *lurte, lurtia*; *b* basc *lurtia*; arag. *lurte* f. (Ansó, Echo; i ja en Boraó);² bearn. *lurt* (Aspa); *C,b* bearn. *luro* f., *lur* m. (Aspa), cf. bearn. *s'es-lurrà* 'lliscar, relliscar';³ Luixon *eslurà* id.; *D,a* basc roncalès *lirta*; *E,a* gascò *lit(s) terrèra*,⁴ *b* gascò *lit* f. (Arrens, Lavedà, Bigorra, Luixon), *litch* f. (< *lit*; a la baixa Aran i alta vall francesa de la Garona), *lits* f. (Aura i resta d'Aran);⁵ arag. *lit* (Bielsa, Plan), i *liz* (Torla).⁶ Aquí hi ha d'haver conubi amb la família del cast. *DESLIZAR* (cf. *DCEC*, on el diferencio del grup *LISO* = *LLIS*), com ho comprova la forma *es-liz* de Pueyarruego;⁷ de tota manera no dubtem quant a la forma bàsica o principal de l'arrel, tenint en compte el benasquès *llitarrada* «avalanche» (Ferraz, 73; Rohlf, *RLiR* VII, 128).⁸

En aquesta llista, i en cada un dels cinc tipus fonètics A, B, C, D, E, he distingit entre els mots que signifiquen 'despreniment de terres', agrupats en l'apartat *a*, i els que signifiquen 'allau, desprendiment de neu', aplegats en l'apartat *b*. És fàcil de notar que el doble significat es troba en els tres tipus fonètics més importants A, B i E (D sembla resultar d'una combinació entre B i E).

Ara bé és clar que també formen part d'aquesta família, per una banda el nostre *llido*, bastant pròxim a E, i per l'altra el cast. *alud*, semblant a A-a; aquest és un mot de data recent (1880), i sembla diferenciar-se un poc dels altres pel fet de ser masculí i començar per *a-*; encara que no podem assegurar que això no sigui secundari, i que tant la *a-* com el gènere masculí s'expliquin juntament per aglutinació de l'article, com en el cat. *allau* (que també alguns fan masculí, i recordem el cas de *aglè, agram* etc.).⁹ Pel que fa al pallarès és clar que la forma primitiva hagué de ser *lido* m., mot del pre-català, comú a les dues altíssimes i reculades valls contigües, Llessui i Cabdella, separades de l'àrea de les valls d'Espot, Boí i Barravés (on regnen derivats de *LABES*). En consumir-se la catalanització d'aquestes valls alldòfones: en una, la *l-* es va palatalitzar a la catalana; en l'altra va ser separada com si fos article.

Hi ha un parentiu especial amb el basc roncalès *lito* «sitio profundo, hondos», i suletí *liitbo* «creux, caverneux» (citats per Mitxelena en *Via Domitia* I, 131, i *FoHivca*, p. 81). Però em sembla almenys temptador de lligar-hi el nom del pic aranès *Tuc de Montlúde* (2200 alt.), suspès damunt Arres i Bossost per rostos pendents i l'ardida canal de la Margalida.¹⁰

Tenint en compte el doble significat, que es repeteix en quasi totes les varietats d'aquest nom, sembla tant més probable l'opinió de Bähr (*ZRPb.* I, 576) que s'hi han entroncat dues soques verbals pre-romanes, representades avui, respectivament, pel basc *lur* 'terra' (articulat *lurra*) i el guipuscoà *elur* (*elurra*) 'neu' (bisc. *edur*, lab., sul., bnav. *albur* id.). I tanmateix hem de reservar un judici definitiu sobre la qüestió.

Sembla, però, que no podem pendre a la lleugera la idea de Bertoldi de relacionar el cast. *alud* amb els ibèrics *ALUTIA* i *TALUTIUM* 'terreny aurífer a flor de ter-